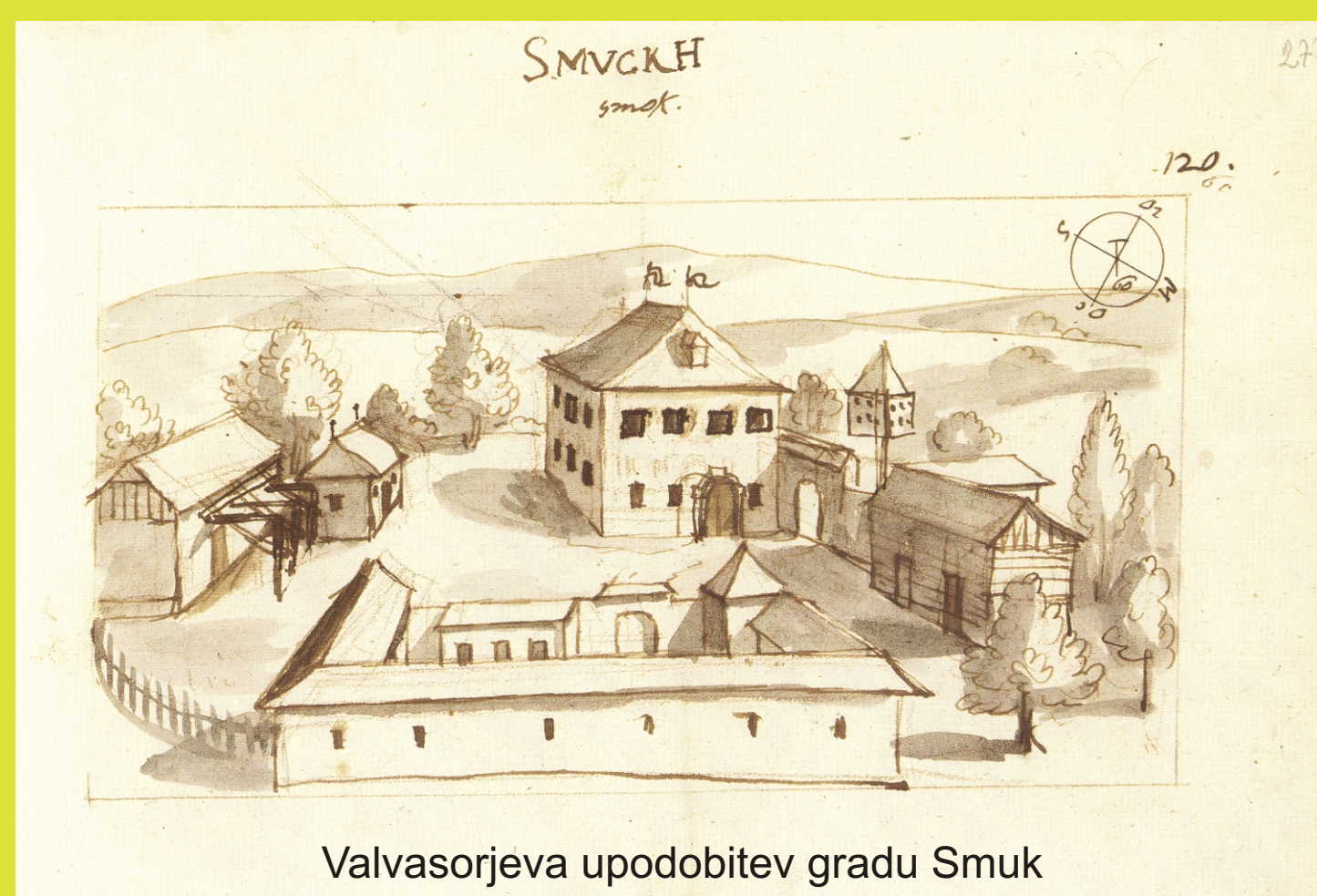

PEŠPOT SMUK - SEMENIČ - SEMIŠKA GORA

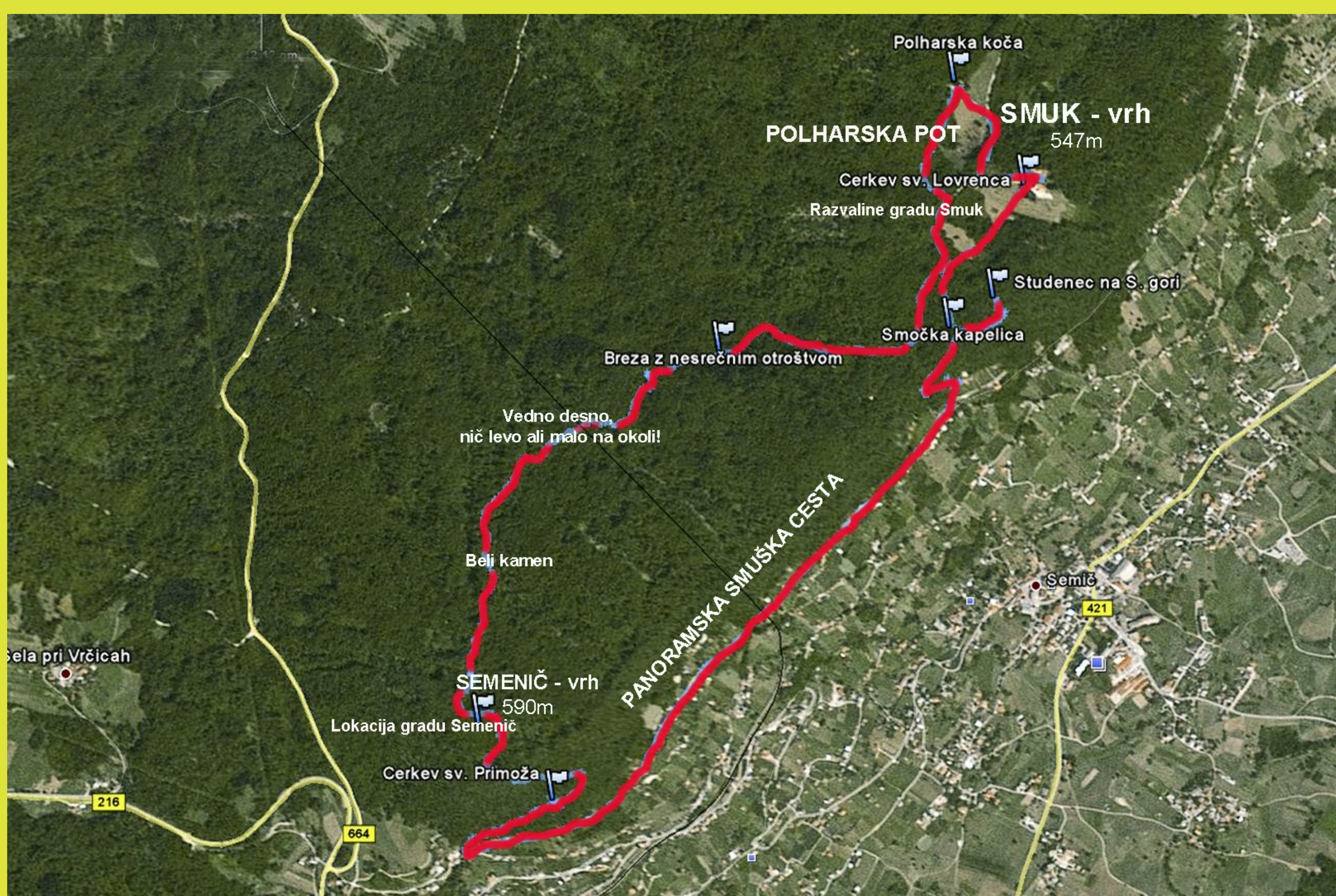
GRAD SMUK (SMOKH, SMUCKH) ALI SMOČKI GRAD z obzidjem so sezidali posestniki gradu Semenič v prvi polovici 16. stoletja. Utemeljitelj Smuka je bil očitno Oton Semenič, izpričan v listini ob delitvi semeniške posesti iz leta 1541. Grad in okolica sta veliko trpela od napadov Uskokov. Urbar nemškega viteškega reda leta 1490 v vasi SMOCKAW navaja 3 hube, na njih pa podložnike: Janža, Petra in Mihela. Zaselek se omenja še leta 1500, 1541 in 1558 po delitveni pogodbi Semeniškega gradu med Otonom Semeničem in Jurijem pl. Sigersdorfom. V terezijanskem katastru ok. leta 1755 se vas ne omenja več. Grad je od plemenitih Semeničev konec 16. stoletja kupil grof Henrik Paradeiser, leta 1662 pa ga je pridobil baron Franc Bernard plemeniti Lichtenberg, ki ga je restavriral in olepšal. Gradu je pripadel leta 1703 še drugi del posesti - pristava Turn (Pungrt ali Strnišev dvorec). Po tradiciji so bili graščaki gradu Smuk znani po svoji krutosti. Tlačani so jim morali tlakovati s kamnitimi ploščami zelo strmo pot do graščine in po tej poti so tudi nosili grajsko gospodo v dolino. Leta 1846 je prešel v posest deželnega svetnika Martina Kuralta, proti kateremu je bil uperjen eden zadnjih kmečkih uporov na Slovenskem. Leta 1888 pa sta ga od njegovih dedičev kupila Karl in Franc Kavšek in ga leta 1899 prodala Dunajčanu Tomažu Radlu. Grad je takrat že dodobra načenjal zob časa. Pred drugo svetovno vojno so bili lastniki posestva Hutarji iz Sadinje vasi. Dvorec, mogočno morda dvonadstropno poslopje pravokotnega tlorisa, so deloma podrli leta 1902. Stavba je v dolžino merila 38 metrov, široka pa je bila 15 metrov. Daljše pročelje sta zamejevala rizalita (po vsej višini naprej pomaknjeni del zunanje stene stavbe), stavba je bila podkletena. Sodeč po ohranjenih razvalinah in arhitekturnih členih (oboki, kamnita bifora - okenska odprtina, razdeljena s stebričkom na dva dela in okenske odprtine) je bil grad pozidan v renesančni dobi, morda kmalu po letu 1550.

Valvasorjeva upodobitev gradu Smuk

Smuk približno leta 1908

Dolžina poti 8,7 km, približno dve uri zmerne hoje

CERKEV SV. LOVRENC je bila nekdanja grajska kapela. Iz napisa na kamniti plošči, zidani nad glavnim vhodom v cerkev, je moč ugotoviti natančno letnico zidave cerkve 1687. Postavila sta jo smuški grof Franc Bernard Lichtenberg in njegova žena Ana Felicita. V tlaku prezbiterija je nagrobna plošča nekdanjih grajskih lastnikov. Ko so v njej pričeli častiti Mater božjo, je postala priljubljena božja pot. V ta namen so ji verjetno prizidali lopo. Slog je preprost barok. Cerkev je dolga 18,17 metrov, široka 6,80 metrov in visoka 7 metrov. V njej so trije renesančni oltarji. Glavni oltar sta leta 1911 postavila Vinko in Jernej Jereb. Prižnica je iz 17. stoletja, prav tako tudi leseni grb smuških grofov. V sredini cerkve je na tronu znameniti kip smuške Marije.

HRAST NA SMUKU je mogočen, z bujno krošnjo. Njegovo deblo je enotno z močno oblikovanim dniščem in v obsegu meri 350 cm. Je eden izmed najdebelejših hrastov v Beli krajini. Predstavlja pomemben del dendrološke dediščine Bele krajine, zato je razglašen za naravno znamenitost.

POLHARSKA UČNA POT: Na kilometer dolgi poti je postavljenih 100 umetnih kotilnic in umetna povšna. Na enem hektarju velikem nasadu so posajena drevesa, katerih plodovi služijo polhom za prehranjevanje: oreh, hruška, kostanj, oskorž, divja češnja, hrast, bukev in javor.

